

CONCEPT Inspiraakreactie Statencommissie Bestuur & Middelen

29 september 2010

Geachte commissie,

Hartelijk dank voor uw uitnodiging. Wij stellen het op prijs dat we in de gelegenheid worden gesteld om informeel met u te spreken. U kent het standpunt van Goedereede. Wij willen wel praten over een ambtelijke fusie, maar niet over een bestuurlijke. De vorige keer hebben wij al aangegeven dat een bestuurlijke herindeling wat ons betreft niet wenselijk is om drie redenen: het is niet democratisch, het is niet van onderop en het is niet nodig. Hierbij zijn we uitgebreid ingegaan op de alternatieven. Onze argumenten zijn u bekend en deze gelden wat ons betreft nog altijd. Sterker nog: in de afgelopen periode zijn diverse van onze bewering onderbouwd door onderzoeken van erkende instanties. Vandaag willen we graag antwoord geven op de vraag *waarom* Goedereede zo consequent vasthoudt aan haar zelfstandigheid.

Bestuurlijke schaal van gemeenten

Al vele decennia kent Nederland een discussie over de optimale schaal van bestuurlijk Nederland. De vraag die daarbij zoals altijd beantwoord moet worden is natuurlijk: voor welk probleem zoeken we een oplossing? En wat zou de rol van de gemeente hierbij moeten zijn? Het gaat te ver om daar nu uitgebreid op in te gaan. Vast staat wel dat in de huidige samenleving een trend is van globalisering en Europeanisering waar ook bestuurlijk een oplossing voor gevonden moet worden. Vanuit deze gedachte zou je van mening kunnen zijn dat gemeenten mee moeten groeien met zo'n supranationaal model.

Dat is volgens ons om twee redenen onjuist. Duitsland en Frankrijk tonen dit duidelijk aan. In een land als Duitsland (8x zo groot als Nederland) heeft 90% van de gemeenten minder dan 10.000 inwoners. En in Frankrijk (13x zo groot als Nederland) hebben zelfs 98% van de gemeenten minder dan 10.000 inwoners. Gemeenten spelen hier juist een belangrijke rol om lokaal maatwerk te bieden.

Daarnaast zien we een trend naar lokalisering. We zien dat mensen de Europese en mondiale ontwikkelingen een plek proberen te geven in de plaatselijke normen en waarden.

De lokale gemeenschap en herkenbaarheid zal bij een toenemende Europeanisering alleen maar belangrijker worden. Er is behoefte om terug te kunnen vallen op het bekende in de lokale gemeenschap. Goedereede heeft voor haar schaalgrootte een model gevonden dat past als een handschoen. Een model dat perfect inspeelt op de behoeften van de burgers qua dienstverlening, strategische visie, financiën, onderhoud en interactieve beleidsvorming. Alle rapporten, inclusief het bestuurskrachtonderzoek, bevestigen dit. In diverse dienstverleningsonderzoeken (zoals de Staat der Gemeenten of het MKB-onderzoek) scoort Goedereede bovengemiddeld. Wij doen een dringende oproep aan u om de burger meer centraal te stellen en aandacht te hebben voor deze lokale normen, waarden en schalen.

Natuurlijk zijn er grensoverschrijdende ontwikkelingen die oplossingen vragen op een grotere schaal. Maar juist in deze veranderende samenleving zou er meer aandacht moeten zijn voor minder traditionele vormen van bestuurlijke inrichting.

Zuid-Holland is bezig om de gehele provincie volgens hetzelfde principe en stappenplan opnieuw in te delen. Uw provincie streeft hiermee een bepaalde mate van uniformiteit na qua schaalgrootte en oplossing. Daar gaat het wat ons betreft mis. Geen mens is hetzelfde, geen gemeente is hetzelfde en zelfs geen regio is hetzelfde. En toch hanteert u een uniforme oplossing die weinig ruimte laat voor bestuurlijke vernieuwing. Een gemiste kans.

Met het besluit tot herindeling sloopt u een oude monumentale boerderij in perfecte staat op het platteland van Goedereede en vervangt deze door een stedelijk flatgebouw. Dat past niet. Maatwerk per regio en per gemeente is noodzakelijk: op ruimtelijk gebied, op sociaal gebied, op economisch gebied, maar ook op bestuurlijk gebied. Het is in het belang van heel Goeree-Overflakkee als er een bestuursmodel komt dat past bij de schaal van het eiland. Dat Goeree-Overflakkee als eiland wordt omgeven door hetzelfde water

en daarom één gemeente zou moeten zijn is wat ons betreft een onjuist argument.

Momenteel wordt in Nederland gezocht naar een ander bestuurlijk evenwicht en bestuurlijke indeling. Daarbij is zeer onzeker hoe de gemeenten en de provincies daar zullen uitkomen. Het zou verstandig zijn om dit onderzoek af te wachten en nu geen prioriteit te geven aan een energie- en geldverslindende gemeentelijke herindeling.

Oplossing past niet bij het probleem

Los van het feit dat de schaal niet juist is, wordt er ook een oplossing voorgesteld die niet aansluit bij het door GS gesignaleerde probleem. Door GS worden argumenten genoemd als leefbaarheid van de kernen, tegengaan van verpaupering, stimuleren van recreatie en toerisme, innovatie in visserij en inspelen op ziltere omstandigheden van de landbouw. Dat zijn nu juist thema's waar een herindeling vrijwel niets aan zal veranderen. De teruggang van recreatie en toerisme is een trend die ook heel sterk in Zuid-Holland en Zeeland speelt. In Zeeland is het toerisme teruggelopen van 12 miljoen overnachtingen naar 9 miljoen. En ook in Zuid-Holland loopt het toerisme terug. Niet voor niets wordt er gewerkt aan een brede toeristische visie door GS. Denkt u *echt* dat herindeling de oplossing is?

De leefbaarheid van de kernen is ook zo'n punt. Die leefbaarheid hangt sterk samen met de ruimtelijke mogelijkheden om bijvoorbeeld jongeren vast te houden op het eiland door betaalbare woningen te kunnen bouwen of ruimte te krijgen voor verevening. Maar het stringente provinciale beleid gaat nog steeds uit van migratiesaldo 0. We moeten zelfs vechten voor een innovatief plan als grootschalige zonne-energie. Over visserij maar niet te spreken. Landelijk en Europees zijn er grote vraagstukken ten aanzien van de visserij. Recent heeft de UFA in samenwerking met de gemeente Goedereede een forse subsidie van meer dan drie miljoen euro weten te verwerven voor stimulering van duurzame visserij. De provincie Zuid-Holland heeft visserij expliciet niet als kerntaak benoemd. En voor verzilting van de landbouw had Goeree-Overflakkee al vroeg een visie verwoord in het Waterplan Goeree-Overflakkee.

Hier was geen herindeling voor nodig. En ook voor andere grensoverschrijdende dossiers weten de gemeenten elkaar te vinden.

Het voornaamste probleem in het dossier bestuurlijke toekomst Goeree-Overflakkee is dan ook dat de door GS voorgestelde oplossing niet past bij de geconstateerde problemen. Er zijn problemen gezocht bij een bestaande oplossing. U staat op het punt een brug te bouwen waar geen water is.

Gevolgen onzeker

Tot slot willen we nog aanhalen dat wij het als een zeer groot probleem ervaren dat er totaal geen aandacht is voor de gevolgen van een herindeling op Goeree-Overflakkee. U geeft geen perspectief aan voor een nieuwe gemeente. Meerdere keren hebben wij bij GS aangedrongen tot een diepgaand financieel onderzoek. Slechts een oppervlakkige financiële scan is het resultaat. De vier gemeenten hebben nu zelf besloten over te gaan tot een uitgebreider financieel onderzoek. Maar naast een financieel onderzoek is ook een diepgaand inhoudelijk onderzoek naar beheersplannen, staat van onderhoud, risico's, gevolgen voor personeelslasten, huisvesting, cultuurverschillen etc. een absolute noodzaak. En wat worden de concrete doelstellingen van zo'n nieuwe gemeente? In het bedrijfsleven zou niemand gaan fuseren zonder degelijk bedrijfsplan of met een blanco cheque. Deze inventarisatie wordt nog meer relevant wanneer we weten dat de structurele baten vanuit de algemene uitkering lager zullen worden. Een éénmalige beperkte frictievergoeding zal dit niet compenseren. Daarbij heeft het Coelo aangetoond dat een herindeling geen efficiencywinst oplevert. Sterker nog: er is sprake van hogere uitgaven, resulterend in een lastenverzwaring voor de burger. Heeft u eigenlijk wel in beeld wat de consequenties zijn van uw besluit? Wat worden onze burgers er beter van? Staat u niet op het punt om een failliete gemeente Goeree-Overflakkee op te richten?

Samenvatting

Samengevat: Sloop geen oude monumentale boerderij om deze te vervangen door een stedelijk flatgebouw, bouw geen brug op een plaats waar geen water is en ga niet over tot herindeling als de noodzaak, het doel en de gevolgen niet duidelijk in beeld zijn. Dank u wel.